

ELEKTRİK İLE İLGİLİ FEN ADAMLARI YÖNETMELİK TASLAĞI DEĞERLENDİRMESİ

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Teknik Araştırma ve Uygulama Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak, Odamıza ve ilgili Bakanlık ve kurumlara görüş için sunulan “Elektrik ile İlgili Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik Taslağı”, elektrik ile ilgili fen adamlarının yetki ve görevlerini artırıcı yönde değişiklikler öngörmektedir.

Yürürlükte olan Yönetmeliğin “Elektrik ile ilgili fen adamlarının görev, yetki ve sorumlulukları”nın belirlendiği 4. madde ile fen adamlarının sicillerinin tutulmasıyla ilgili 11. maddesinde değişiklik yapılmak istenmektedir.

Yönetmeliğin 4. maddesinde yer alan fen adamlarının yetki, görev ve sorumluluklarından her üç grup fen adamının elektrik iç tesisi yapım işlerinde yetkileri artırılmaktadır. Buna göre fen adamlarının yapım yetkileri 1. grup için 150 KW’tan 1500 KW’a, 2. grup için 125 KW’tan 1000 KW’a ve 3. grup için 75 KW’tan 500 KW’a çıkartılmaktadır.

Fen adamlarının muayene ve kabul işleri arasına ölçüm işleri eklenmekte ve iç tesislerde her grup fen adamının proje hazırlama yetkisi ölçüsünde fenni mesuliyet yapabilmeleri sağlanmaktadır.

4. maddeye eklenen yeni iki fıkra ile fen adamlarının fenni mesuliyet görevini yapmalarına yönelik alan

sınırlaması ve sicillerinin tutulmasına ilişkin kurallar getirilmektedir.

Yönetmeliğin 11. maddesinde yapılan değişiklikle ise fen adamlarının sicillerinin tutulmasında, fen adamlarının üyesi oldukları meslek odalarıyla ilişki kurularak, sicil durum belgelerinin bu odalar tarafından düzenlenmesi kuralaştırılmaktadır.

Elektrik ile ilgili fen adamlarının yetki ve görevlerinin artırılması yönündeki yönetmelik değişiklik taslağıyla ilgili görüşlerden önce, yürürlükte bulunan mevzuat hakkında genel bir değerlendirmeye ve yapılması gerekenlerin ortaya çıkartılmasına gereksinim bulunmaktadır.

Fen Adamı Kavramı

Fen adamı kavramının, teknik konularda görev yapan meslek mensupları için genel bir adlandırma olarak kullanıldığı görülse de, konumuz açısından, yapım işlerine yönelik olarak ara elamanları karşıladığı söylenebilir. Nitekim fen adamlarıyla ilgili genel yönetmeliğin 4. maddesinde fen adamlarının tanımı şu şekilde yapılmıştır:

“Yapı, Elektrik Tesisatçılığı, Sıhhi Tesisat ve Isıtma, Makine, Yapı Ressamlığı, Harita Kadastro, Tapu Kadastro ve benzeri alanlarda mesleki ve teknik öğretim veren okullardan diploma ve kurs belgesi alarak, yapıların mimari, statik ve tesisat planlarının, projelerinin, resim ve hesaplarının hazırlanması

ve uygulanmasında hali hazır hari-
ta ve kadastro işlerinde görev alan
elamanlardır.”

Bu elemanlar kimi mevzuatta ve uygu-
lamada aldıkları eğitim seviyesine göre
teknik öğretmen, teknisyen, tekniker,
teknik ressam ya da usta gibi adlandır-
maya da tabi tutulmaktadır.

Fen adamlarının görev aldıkları yapım
işleri göz önüne alındığında, bu süreç-
lerin her biri için tasarım, plan, proje
yapan; uygulamadan sorumlu olan;
bilim ve fen kurallarına göre en uygun
çözümü üreten meslek mensupları-
nın mimarlar, mühendisler ve şehir
plancıları olduğu görülmektedir. Fen
adamları, aldıkları görevlerin niteliği
itibariyle, sürecin tümünden sorumlu
olan mimar ve mühendislerin yar-
dımıcısı konumundadırlar. Yapılaşma
sürecinde kol gücüyle görev alan yapı
işçileri ile mühendisler arasında bir ara
elaman niteliği taşımaktadırlar.

Görev, yetki ve sorumlulukları, aldık-
ları eğitim itibariyle birbirlerinden net
olarak ayrıştırılabilecek içerikte olan bu
meslek grupları, yapılaşma sürecinde
birbirlerini tamamlayan görevlere sa-
hiptirler. Nitekim Bayındırlık ve İskan
Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı
tarafından müştereken çıkartılmış
olan “İmar Kanununun 38. Madde-
sinde Sayılan Mühendisler, Mimarlar
ve Şehir Plancıları Dışında Kalan Fen
Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlu-

lukları Hakkında Yönetmelik” yardımcı
eleman olarak fen adamlarının, aldıkla-
rı eğitime göre üstlenebilecekleri görev
ve yetkileri, amaca uygun olarak açık
bir şekilde düzenlemiştir.

3194 sayılı İmar Yasası ve Fen Adamları

3194 sayılı İmar Yasası'nın 38. mad-
desinin 2. fıkrasında 26.04.1989
tarih ve 3542 sayılı Yasa ile yapılan
değişiklikle;

“Yapıların, mimari, statik ve her türlü
plan, proje, resim ve hesaplarının
hazırlanmasını ve bunların uygu-
lanmasıyla ilgili fenni mesuliyetleri,
uzmanlık konularına ve ilgili kanun-
larına göre mühendisler, mimarlar
ile görev, yetki ve sorumlulukları
yönetmelikle düzenlenecek olan
fen adamları deruhte ederler”

denilmiştir. Anılan değişiklikten önce
38. maddenin 2. fıkrasında belirtilen
görev ve sorumluluklarla ilgili olarak
yalnızca mühendis ve mimarlara atf-
ta bulunulmakta, ancak Yasa'nın 44.
maddesinin III. bendinde,

“38. inci maddede sayılan sorum-
luların dışında kalan fen adamları-
nın görev, yetki ve sorumlulukları
Bakanlık ve Milli Eğitim, Gençlik
ve Spor Bakanlığınca birlikte çıkara-
lacak yönetmelikte yetki sınırları
dahilinde tespit edilir”

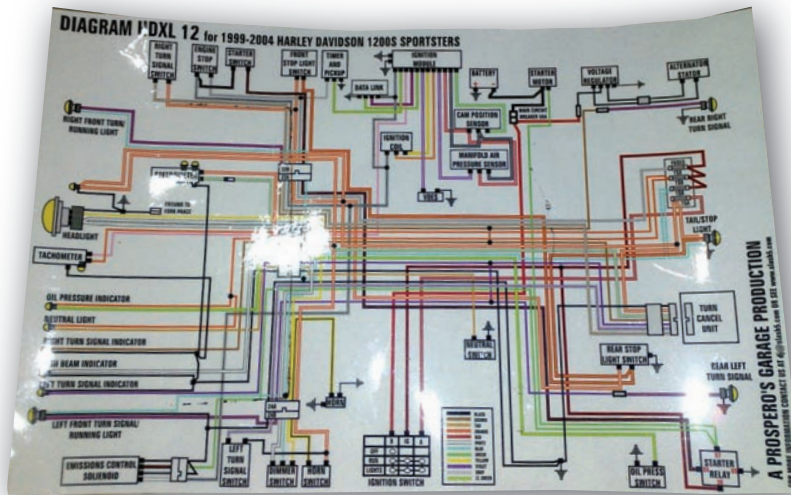
ifadesi ile fen adamlarının yetki, görev
ve sorumluluklarının yönetmelikle bel-
irleneceği kuralı yer almaktaydı.

3542 sayılı Yasa ile İmar Yasası'nın 44.
maddesi de değiştirilerek;

“38 inci maddede sayılan mühen-
disler, mimarlar ve şehir plancıları
dışında kalan fen adamlarının
görev, yetki ve sorumlulukları,
ilgili Bakanlıklar ile Türk Mühendis
Mimar Odaları Birliği (T.M.M.O.B.)
ve Yüksek Öğrenim Kurumunun
görüşleri alınarak Bakanlık ve Milli
Eğitim Bakanlığınca birlikte çıkarı-
lacak yönetmelik ile tespit edilir”
şeklini almıştır.

3194 sayılı Yasa'nın 44. maddesinin
eski ve yeni halinde yer verilen yö-
netmeliğin, 02.11.1985 tarih ve 18916
sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış
olan “İmar Kanununun 38 inci Madde-
sinde Sayılan Mühendisler, Mimarlar
ve Şehir Plancıları Dışında Kalan Fen
Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlu-
lukları Hakkında Yönetmelik” olduğu
bilinmektedir. Nitekim bu Yönetmelik,
3194 sayılı İmar Yasası ile paralel bir
süreçte hazırlanmış ve “yürürlük”
maddesinde “bu Yönetmelik 3194
sayılı İmar Kanunu ile birlikte yürürlü-
ğe girer” denilmiştir. 3194 sayılı Yasa
09.05.1985 tarihli Resmi Gazete'de
yayımlanmış, fakat yürürlük maddesi
gereği 38. madde de dahil olmak üzere
pek çok maddesi yayımından altı ay
sonra, 09.11.1985 tarihinde yürürlüğe
girmiştir. Yönetmelik ise 02.11.1985 ta-
rihli Resmi Gazete'de yayımlanmış ve
İmar Yasası'yla aynı tarihte, 09.11.1985
tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu Yö-
netmelik, 1989 yılında İmar Yasası'nın
38. maddesinde yapılan değişiklik
sonrasında herhangi bir değişikliğe
uğramamıştır ve aynen yürürlükte
kalmaya devam etmektedir.

Fen adamlarıyla ilgili bu genel yönet-
melikte fen adamları 4 grup altında
toplanmış ve fen adamlarının yetki
ve görevleri, mesleklerine göre ayrı
ayrı sayma yöntemiyle belirlenmiştir.
6. maddede “inşaat işlerindeki”, 7.
maddede “sıhhi tesisat ve ısıtma iş-

lerindeki” ve 9. maddede “harita alım işlerindeki” yetki ve görevler sıralanmıştır. Yönetmeliğin “elektrik tesisatçılığı işlerindeki görev ve yetkiler” başlıklı 8. maddesinde ise “Elektrik iç tesisatı yapacak olanlar, 8/8/1983 tarihli, 18129 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ‘Elektrik Tesisatçıları Hakkında Yönetmelik’ ve bunun değişikliklerine dair yürürlükte bulunan Yönetmelik hükümlerine tabidirler” denilmiştir. Böylece yapı işleriyle ilgili fen adamlarının tümünün yetki, görev ve sorumlulukları genel yönetmelik içerisinde toplu halde bulunurken, elektrik tesisatçıları ile ilgili görev, yetki ve sorumluluklar ayrı bir yönetmelikte düzenlenmiş olmaktadır.

“Elektrik Tesisatçıları Hakkında Yönetmelik” 1989 yılında 3542 sayılı Yasa ile İmar Yasa’sında yapılan değişiklik sonrasında 11.11.1989 tarih ve 20339 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Elektrik ile İlgili Fen Adamlarının Yetki, Görev ve Sorumlulukları Hakkında Yönetmelik” ile önemli değişikliklere uğramıştır. Bu Yönetmelik ile Elektrik Tesisatçıları Hakkında Yönetmeliğin, 17, 18, 19, 20, 21 ve 22. maddeleri yürürlükten kaldırılarak, elektrik tesisatçıların yetki ve görevleriyle ilgili hükümler ayrı bir Yönetmeliğe taşınmıştır. Böylece, elektrik ile ilgili fen adamları açısından iki ayrı yönetmelik yürürlükte bulunmaktadır. Bu durumda, 3194 sayılı Yasa’da 1989 yılında yapılan değişiklik sonrasında, yalnızca elektrik ile ilgili fen adamlarıyla ilgili yönetmelikte değişiklikler yapılarak, bu grup fen adamlarına ayrıcalıklı kimi görev ve yetkiler tanınmıştır.

Fen Adamlarının Yetki ve Görevleri

Genel yönetmeliğin 5. maddesinde, aldıkları eğitime göre 4 gruba ayrılan fen adamlarının yetki ve görevleri, her meslek alanına ilişkin olarak ayrı ayrı belirlenmiştir. İnşaat işleriyle ilgili fen adamlarının yetki ve görevleri 6. maddede yer almaktadır. 1. grup fen adamları için maddenin (a) bendinde;

“mimari, statik, plan-proje, resim ve hesaplarının hazırlanması ve bunların uygulanması ile ilgili fenni mesuliyeti mühendis ve mimarlar tarafından deruhte edilen her türlü yapıların kendi uzmanlık dallarında iştiğal etmek üzere tatbikatına yetkilidir”

denilerek, aynı zamanda hangi görev ve yetkilerin mimarlar ve mühendisler tarafından kullanılacağına da yer verilmiştir. Buna göre plan-proje, resim ve hesapların hazırlanması ile fenni mesuliyet görev ve yetkileri mimar ve mühendislerde olacak, fen adamları ise mimar ve mühendislerin gözetimi altında tatbikat görevi üstleneceklerdir. (c) bendinde ise;

“mimari, statik ve her türlü plan, proje, resim ve hesapların hazırlanması ve bunların uygulanması ile ilgili fenni mesuliyeti mühendis ve mimarlar tarafından deruhte edilen her türlü yapıların yapılmasında, öğrenim alanlarına göre, kontrol yardımcısı ve şantiye mühendis yardımcısı görevlerini deruhte etmeye yetkilidir”

denilerek, fen adamlarının mimar ve mühendislerin yardımcısı konumundaki meslek elemanları olduğu açık bir şekilde ele alınmıştır.

Maddenin (b) bendinde ise istisnai bir durum bulunmaktadır. Bu istisna şu şekilde tanımlanmıştır;

“yapının bulunduğu yer, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyece; belediye teşkilatı olmayan yerlerde ise, aynı il sınırları içerisindeki en yakın belediye ve mücavir alan sınırları içinde, yükleneceği mesuliyeti deruhte edebilecek mesafede ilgili idarece ihtisas ve iştiğal konularına göre, faaliyet icra eden serbest mimar ve mühendis bulunmadığı tevsik edildiği takdirde ve sürece.”

Bu istisnai durumun gerçekleşmesi, yani yapının bulunduğu yer belediye sınırları içerisinde serbest çalışan mimar ve mühendis bulunmadığı

takdirde, fen adamlarına bazı başka yetkiler tanınmıştır. Buna göre;

a) “Mimari, statik, plan-proje, resim ve hesapları ihtisas ve iştiğal mevzularına göre mimar ve mühendisler tarafından tanzim edilmiş, bodrumları ile birlikte 5 katı ve bütün katların inşaat sahaları toplamı 1000 m²’yi geçmeyen 6 metreye kadar serbest açıklıkta (6 metre dahil) en çok 4 metre kat yüksekliğinde ve döşemeleri en çok metrekareye 500 kg hareketli yüke mütehammil olan yapıların fenni mesuliyetini deruhte ederek tatbikatını yapmaya”;

b) “Bodrumları ile birlikte 3 katı ve bütün katların inşaat sahaları toplamı 300 m²’yi geçmeyen, 4 metreye kadar serbest açıklıkta (4 metre dahil) en çok 3 metre kat yüksekliğinde ve döşemeleri en çok metrekareye 250 kg. hareketli yüke mütehammil olan basit yağma plan, proje, resim ve hesaplarını yapmaya”

yetkili kılınmışlardır.

Görüreceği gibi, yapının bulunduğu belediye sınırları içerisinde serbest çalışan mimar ve mühendis bulunmadığı bir durumda dahi, fen adamlarına basit yağma yapılar açısından son derece sınırlı olarak kimi mimarlık ve mühendislik yetkileri tanınmıştır. Fen adamlarına tanınmış olan bu sınırlı görev ve yetkiler, hayatın doğal akışına olduğu kadar, 3194 sayılı İmar Yasası’nın 38. maddesinde 1989 yılında yapılan değişikliğin amacına da uygun ve orantılı içeriktedir.

Yönetmeliğin 6. maddesinde II. ve III. grup fen adamlarına, ilave tadiller hariç yapıların tamirini yapmak, sürveyanlık hizmetleri görmek gibi görevler tanınırken, IV. grup fen adamlarının yalnızca sürveyanlık hizmetlerinde yetkili oldukları belirlenmiştir.

Genel Yönetmeliğin “Sihhi Tesisat ve Isıtma İşlerindeki Yetki ve Görevleri” başlıklı 7. maddesinde ise konuyla ilgili I. grup fen adamlarına:

(a) "her türlü yapıların sıhhi tesisat ve ısıtma sistemlerine ait tamiratını yapma";

(b) "teshin, klima, sıhhi tesisat, plan-proje, resim ve hesapları ihtisas ve işteğal mevzularına göre mühendisler tarafından tanzim ve fenni mesuliyetleri deruhte edilmiş yapıların kalorifer, banyo, hela, mutfak tesisat tatbikatı"

yetkileri tanınmıştır. Maddenin (c) bendinde ise yine bir istisnai duruma yer verilerek, fen adamlarının hangi koşullarda ne ölçüde mühendislik yetkilerine sahip olacakları belirlenmiştir. Buna göre yine yapının bulunduğu yer belediye sınırları içerisinde faaliyet icra eden serbest mimar ve mühendis bulunmadığının tespit edildiği takdirde ve sürece;

"bütün katların inşaat sahaları toplamı 1000 m²'yi ve hacmi 4000 m³'ü geçmeyen binaların kalorifer ve merkezi bir tesisata bağlı olmayan münferit banyo, hela, mutfak, tesisat plan, proje, resim ve hesaplarını yapmaya fenni mesuliyetini deruhte etmeye ve tatbikatına"

yetkili kılınmışlardır.

Madde içerisinde yer alan II., III. ve IV. grup fen adamlarının, daha düşük düzeyde yetkilere sahip oldukları görülmektedir.

Bu hükümler, mimar ve mühendislerle fen adamları arasındaki mesleki ayrımı son derece net bir şekilde ortaya koymaktadır. Mimar ve mühendislerle fen adamları arasında karmaşa yaratacak görev ve yetki gaspı niteliğinde herhangi bir tanım bulunmadığı gibi, birbirlerini tamamlayan her iki meslek alanının uyum içerisinde çalışmalarını sağlayacak kural tanımları yapılmıştır.

Elektrik İle İlgili Fen Adamları

Elektrik ile ilgili fen adamları, yukarıda tanımını vermiş olduğumuz ve genel Yönetmelik içerisinde yer alan "fen adamları" tanımını içerisine giren ve diğer fen adamlarıyla aynı derece ve içerikte eğitim gören elemanlardır.

Nitelik ve konum itibarıyla, diğer fen adamlarında olduğu gibi mühendislere yardımcı ara meslek grubunu oluşturmaktadırlar. Bir inşaat ya da sıhhi tesisatla ilgili fen adamlarına göre, farklılık gösteren herhangi bir niteliklerinin bulunması söz konusu değildir. Hal böyle iken ve herhangi bir bilimsel ve teknik gerekçeyle de açıklanamayacak şekilde, elektrik ile ilgili fen adamlarının yetki, görev ve sorumlulukları, genel yönetmelik içerisinde değil, ayrı bir yönetmelik içerisinde yer almıştır. Üstelik aynı konuda birbirini tamamlayan içerikte olduğu düşünülen iki ayrı yönetmeliğin bulunması, konuyu daha anlamsız ve karmaşık kılmaktadır.

Elektrik ile ilgili fen adamlarına yönelik iki parça halindeki yönetmelik içerikleri incelendiğinde, konu daha da anlaşılabilir bir noktaya ulaşmaktadır. Nitekim, elektrik mühendisliği açısından bir yardımcı meslek dalına mensup olan elektrik ile ilgili fen adamlarına, pek çok mühendislik görev ve yetkisi verilmiştir.

Diğer meslek dallarında son derece net bir şekilde belirlenmiş olan fen adamlarına özgü görev ve yetkiler, elektrik ile ilgili fen adamları için, hiçbir bilimsel ve teknik geçerliliği olmayacak şekilde genişletilmiş ve bugün uygulamada ortaya çıkan pek çok karışıklığa yol açan bir düzenleme yapılmıştır. Örneğin, aynı nitelikte eğitim alan sıhhi tesisatçılık ile ilgili fen adamlarına, "merkezi bir tesisata bağlı olmayan münferit" bir banyonun ya da helanın dahi sıhhi tesisat plan, proje, resim ve hesaplarını yapma yetkisi tanınmamışken, elektrik ile ilgili fen adamlarına bağlantı gücü 50 kW'a kadar olan örneğin 4 katlı 8 daireli bir yapının elektrik iç tesisat plan ve projelerini yapma yetkisi tanınmıştır. Hatta ve hatta elektrik iç tesislerinin de dışına taşarak yüksek gerilimli tesisleri de kapsayacak şekilde, "bağlantı gücü 1500 kW'a kadar (35 kV dahil) tesisler" in işletme ve bakım işleri dahi fen adamlarının (elektrik tesisatçıların) yetkisi içerisinde görülebilmektedir.

FEN ADAMLARININ TUS YETKİSİ YOK

EMO tarafından çeşitli belediyelerin fen adamlarına fenni mesuliyet (teknik uygulama sorumluluğu – TUS) görevi vermesi işlemlerine yönelik açtığı davalarda, fen adamlarının TUS yapamayacağına dair kararlar çıkmaya devam ediyor. Daha önce Söke, Dikili ve Denizli belediyelerinin uygulamalarının iptaline yönelik verilen idare mahkemeleri kararlarına, Sivas ve Erzincan belediyeleriyle ilgili iptal kararları da eklendi. Sivas İdare Mahkemesi tarafından verilen son kararlarda da TUS görevini elektrik teknisyenlerinin üstlendiği iki ayrı yapı ruhsatının iptaline karar verildi. Böylece belediyeler tarafından mevzuata aykırı şekilde fenni mesuliyetini elektrik teknisyenlerinin üstlendiği yapıların ruhsatlarının hukuka aykırı olduğu bir kez daha tespit edildi. EMO'nun çeşitli belediyelerin benzer yapı ruhsatlarının iptali istemiyle açtığı 100'e yakın dava bulunuyor.

EMO tarafından açılan davalarda, dava konusu yapıların fenni mesuliyetinin mühendis olmayan elektrik teknisyeni tarafından yerine getirilmesinde mevzuata uyarlık bulunmadığına hükmediliyor. Kararlarda, Danıştay'ın "mimari proje hazırlanması ve uygulanmasındaki fenni sorumluluğun mimarlık eğitimi görmüş fen adamlarınca, statik ve tesisat planı, proje, resim ve hesaplarının hazırlanması ve uygulanmasındaki sorumluluğun ise mühendislik eğitimi görmüş fen adamlarınca yerine getirileceğine" ilişkin kararına atıfta bulunularak İmar Yasası ve fen adamlarıyla ilgili mevzuatta, yapının fenni mesuliyetinin mimar ve mühendisler tarafından üstlenileceğinin açık olduğu vurgulanıyor.

Yargı kararlarında da belirtildiği gibi; "fenni mesuliyetinin mühendis olmayan elektrik teknisyeni tarafından üstlenilmiş olması nedeniyle, yapının ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılıp yapılmadığı yetkili fenni mesul tarafından denetlenmediğinden, sözü edilen yapıya verilen yapı ruhsatında mevzuata uyarlık bulunmamaktadır."

Fen adamlarının bütününe, genel bir yönetmelik içerisinde, aldıkları eğitime uygun görev tanımları yapılmışken, elektrik ile ilgili fen adamlarına, mesleki eğitim ve birikimlerini aşacak şekilde mühendislik yetkisi tanınmasındaki çelişki, bilimsel ve teknik kuralları yanında, genel mantık kuralları açısından dahi açıklanamayacak bir durum ortaya çıkartmaktadır. Fen adamlarıyla ilgili yönetmeliklerin tümünü aynı Bakanlıkların çıkarttığı düşünüldüğünde, sıhhi tesisat işi yapan fen adamlarına isabetli bir şekilde münferit bir banyo ya da helanın sıhhi tesisat projesini yapma yetkisi bile tanınmazken, mesleki olarak aynı içerik ve nitelikte eğitim almış olan elektrik tesisatçılarına 4 katlı bir binanın elektrik iç tesisat projelerini yapma yetkisi veya yüksek gerilimli bir tesisi işletmesi yetkisi tanınmış olması açıklanmaya muhtaçtır. Bir daire bağlantı gücünün 6 kW olduğu göz önüne alındığında 250 daireli binalar topluluğunun veya

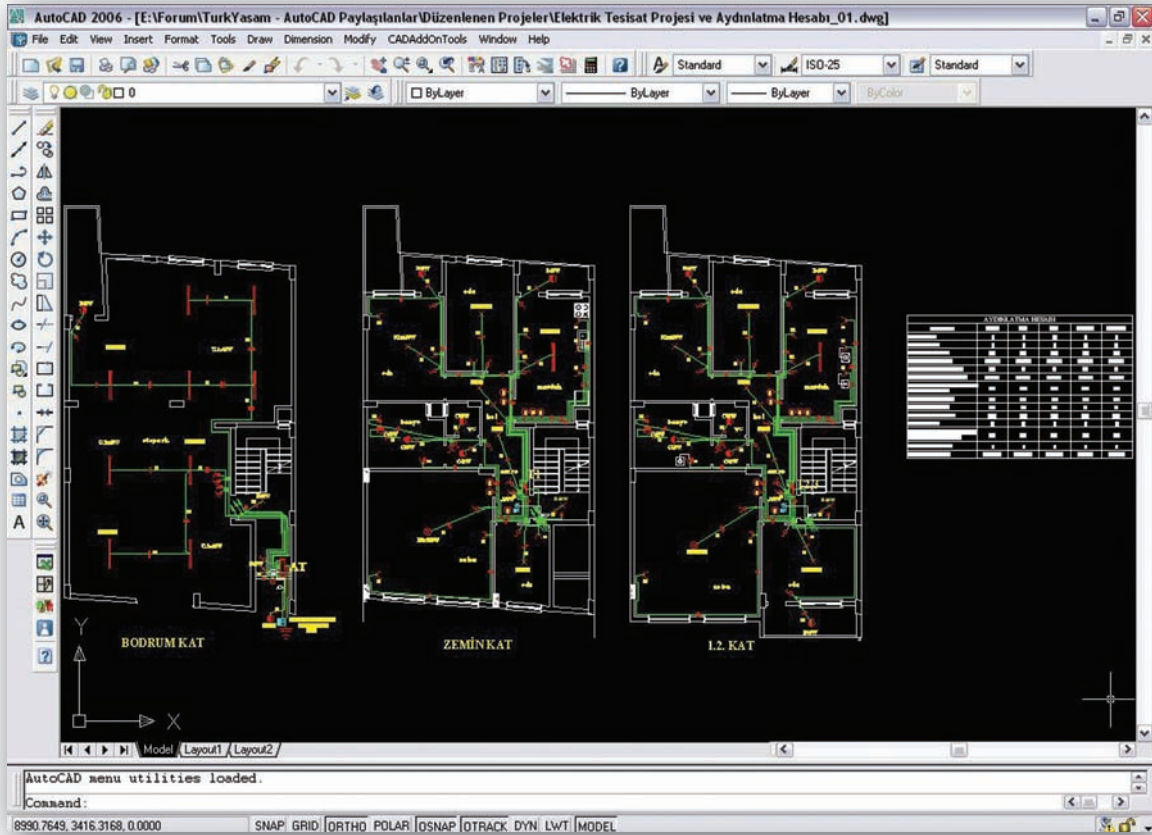
bir sanayi tesisinin işletme ve bakım işlerinde yetkilendirme yapmak bir anlamda yetki bakımından mühendisleştirmektir. Nitekim teknik açıdan bu boyutta bir elektrik tesisinin işletme ve bakımının yapılması veya ülkemizde ortalama boyutta konut binalarının projelendirilmesi, yani tasarlanması için, mühendislik eğitimi zorunludur. Elektrik çarpması ve elektrik kısa devre yangınlarına karşı kamusal güvenliğin tasarlanması görevi bir yana, gelişen teknoloji ile birçok tesisatı içinde barındıran akıllı binaların tasarlanmasının ve işletilmesinin mühendisler tarafından yapılması gerektiği açıktır.

Uygulamada Yaşanan Sorunlar

Elektrik ile ilgili fen adamlarına yönelik olarak yukarıda belirtmiş olduğumuz görev ve yetki tanımlarına ilişkin yönetmelik düzenlemeleri, uygulamada telafisi olmayan pek çok zarar ve so-

runa neden olmaktadır. Mühendisler ve fen adamları, birbirlerini tamamlayan meslek mensupları olarak aynı yapım sürecinde uyumlu bir şekilde çalışmaları gerekirken, yetki ve görev karmaşasının yarattığı sorunlar nedeniyle, birbirleriyle rekabet eder hale gelmişlerdir. Aynı süreçlerden sorumlu iki ayrı mesleğin kurumsal yapıları da, görev yaptıkları alanlara ilişkin işbirliği halinde çözüm üretme yerine, kendi alanlarını savunmak adına birbirlerini adeta hasım olarak görme noktasındadır. Nitekim bu yetki karmaşasından dolayı, 20 yıllık bir süreç içerisinde hemen her konu yargı önüne taşınmakta, yargı üzerinden de kalıcı çözümler üretilmediği için, giderek davalar ve anlaşmazlık noktaları artmaktadır.

Kendi meslek alanları dışında, bir üst meslek disiplinine ait sınırlı da olsa kimi görev ve yetkilere sahip kılınmış olan elektrik ile ilgili fen adamları ve

örgütlü buldukları meslek odaları, kendilerine verilmiş olan bu yetkileri artırmak için sürekli olarak, ardi arkası kesilmeyen girişimlerde bulunmaktadırlar. Konuyla ilgili birçok bakanlık ve ilgili kurumlar, elektrik ile ilgili fen adamlarının istekleri ve mühendislik alanlarıyla ilgili çıkan uyuşmazlıklar nedeniyle gereksiz meşgul olmakta, bu konular üzerine çeşitli birimlerde sürekli toplantılar yapılmaktadır.

Uygulamada, yapı ruhsatıyla görevli ilgili idareler, elektrik mühendisleri ve fen adamlarının yetkileri bakımından tereddütlere düşmekte, ilgili bakanlıklarla yazışmalar yapmakta, ne doğrultuda uygulama yaparlarsa yapsınlar, genellikle davalı olmaktan da kurtulamamaktadırlar.

Görüş İstenen Yönetmelik Değişiklik Taslağı

Bayındırlık ve İskan Bakanlığı TAU Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanarak, çeşitli Bakanlık, kurum ve odalardan görüş istemek için gönderilen yönetmelik değişiklik taslağının görüş isteme yazısı ve gerekçeleri incelendiğinde, uygulamada karşılaşılan kimi yetki sorunlarının ön plana çıkartıldığı görülmektedir. Sorunun çözümü için, kaynağının da doğru tespit edilmesi gerekmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, uygulamada yaşanan sorunlar, tamamen mevcut Yönetmelik ile fen adamlarına mühendislik yetkisi verilmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Uygulamada yaşanan karmaşanın, fen adamlarının “daha çok mühendislik hakkı, daha çok yetki artırımı” şeklinde özetlenebilecek bitmek bilmez isteklerini karşılamakla çözülemeyeceği açıktır.

Yapılmak istenen yönetmelik değişikliği de, elektrik ile ilgili fen adamlarının var olan kimi yetkilerini artırırken, bunlara mühendislik eğitimi gerektiren yeni yetkiler tanınması yoluna gidilmektedir. Bu durum, yaşanan

sorunları daha karmaşık hale getireceği gibi, fen adamlarının isteklerini de bitirmeyecek, aksine daha fazla yetki istemelerine neden olacaktır. Çünkü, mesleki olarak görev ve yetki alanları dışında olan yeni yeni hakları istemişler ve elde etmiş olacaktırlar.

Yönetmelik değişiklik taslağı ve gerekçesinde belirtilen hususların hiç biri, bilimsel ve teknik gerekliliklerle uyum sağlamamaktadır. Taslağın genel gerekçesinde, fen adamlarına fenni mesuliyet verilmesinin nedeni olarak yargı kararları gösterilmiştir ki, bu husus da gerçeği yansıtmamaktadır. Fen adamlarının fenni mesuliyet üstlenip üstlenemeyecekleri konusunda yüzlerce dava bulunmaktadır. Bu davalarda kimi zaman çelişki gibi görünecek kararlar bulunsa da, son olarak idare mahkemeleri ve Danıştay tarafından istikrarlı bir şekilde, fen adamlarının fenni mesuliyet yapamayacaklarına hükmedilmektedir. Kaldı ki bu husus, tamamen Bayındırlık Bakanlığı ile Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yürürlüğe konulan Yönetmelik hükümlerinin yorumlanmasıyla ilgilidir. Hiçbir yargı organı, fen adamlarına mesleki eğitim ve birikimlerinin üzerindeki bir yetkinin tanınmamış olmasını hukuka aykırı olarak değerlendirmez.

Günümüzde meslek alanları giderek detaylanmakta ve iş bölümü artmaktadır. Yapılaşma sürecinde de, her bir uygulama için ayrı eğitim ve meslek dalları ortaya çıkmaktadır. Pek çok iş, farklı mühendislik alanı içerisine girdiğinden, diğerleri için yapılamaz hale gelmektedir. Nitekim Elektrik Mühendisleri Odası da kendi üyeleri olan elektrik - elektronik mühendislerinin almış oldukları dersleri inceleyerek, yapabilecekleri işlere sınırlama getirmektedir.

Diğer yandan bilim ve teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, meslek içi eğitimin önemini de artırmış, meslek elemanları açısından bilimsel literatür ve gelişmeleri takip etmek bir

zorunluluk halini almıştır. Bu amaçla, EMO tarafından, üyelerine meslek içi eğitimler düzenlenmekte bu eğitimlerden geçmedikçe mühendislik hizmeti açısından yetkilendirilmeleri olanaklı olmamaktadır. Mühendislik eğitimi almış kişilerin dahi hiç ya da belirli bir iç eğitim almadan yapamayacakları kimi işler, o konuda herhangi bir eğitim almamış fen adamlarına açık tutulmakta ve bu yetkiler artırılmaya çalışılmaktadır.

Sonuç

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile bilimsel ve teknik gerekliler göz önüne alındığında, bugün yapılmak istenilen Yönetmelik değişikliğinin hiçbir maddesinin kabul görmesi olanağı bulunmamaktadır. Zaten birçok konuda mühendislik yetkileriyle donatılmış olan fen adamlarının yetkilerinin artırılması, giderilmesi güç ağır sorunlar yaratacak nitelikte olup birlikte çalışması gereken mühendislerle fen adamları arasındaki uyumsuzluğu derinleştirecektir.

Elektrik ile ilgili fen adamlarının yetki, görev ve sorumlulukları, tıpkı inşaat ve sıhhi tesisat konularındaki diğer fen adamlarında olduğu gibi ele alınmalı ve mevcut Yönetmelik bu duruma uygun olarak düzeltilmelidir. Oda olarak, bu amaçla yapılacak her türlü çalışmanın içerisinde yer alacağımız da bilinmelidir.

Ancak mühendislik alanına yapay olarak eklenmiş olan elektrik ile ilgili fen adamlarına tanınan yetkilerin daha fazla artırılarak bu kesimin tek taraflı olarak isteklerinin kabul edilmesi anlamına gelen çalışmalara sunulabilecek herhangi bir katkımızın olamayacağı açıktır. Ayrıca, bilime, tekniğe ve günümüz yapılaşma anlayışına son derece aykırı bulduğumuz ve mevcut sıkıntılara yenilerini ekleyecek olan taslağın yönetmelik haline getirilmesi halinde, konu tarafımızdan yargı önüne taşınacaktır. ◀